



**Questiones spiritualis [con]iuiuij delicias preferentes,  
super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis**

**Johannes <de Turrecremata>**

**Lyon, 18. Jan. 1509**

Dominica xvii. post trinitatem.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70506)

dominica. xvij. post trinitatem.

hione. Miraculū hoc quod xps fecit sufficēter ostendit diuinitatem xpi sine xpm esse. Ita cōclusio ptz. quia suscitatio mortui fm ipsam speciē operis transcendit omnez potestātē create virtutis. et ideo nō poterat fieri nisi virtute diuina. ¶ Scdo ptz ppter modum obseruatū in faciēdo hoc miraculū. quia non orando sed imperādo ppria virtute fecit. Unde dicit Luce. vj. q̄ virtus exibat de illo et sanabat omnes. Per hoc ostenditur sicut dicit cyrilus. q̄ nō accipiebat alienā virtutē. sed cum esset naturaliter deus ppriam virtutem super infirmos ostēdebat. Alij autē sancti qui fecerunt miracula faciebāt hec implorādo diuinā potentia et clementia. nō imperando. et si aliquando in talibus imperabant hoc non erat propria virtute. sed exprimendo virtutē christi tanq̄ ministri et nō domini. ¶ Ad rationes in oppositum. ¶ Ad primā respondetur negando psequentiā. Et ratio est. quia xps operat̄ est hoc miraculū et alia propria virtute quod nō fecerunt alij. sed virtute diuina. Unde quisq̄ alius homo aliquid horum fecit. ipso faciente fecit. hoc autem ipse non alijs facientibus fecit. vt dicit augustinus. ¶ Ad secundam respondetur. negādo psequentiā. Et ratio est. quia lz xps dedit apostolis potestatem miracula faciēdi et maiora q̄ ipse fece-

rat per seipsum. maximus enim inter miracula xpi fuit q̄ ad tactum fimbrie eius sanabantur infirmi. vt habetur matthei. ix. Sed de petro legitur Actuum. v. q̄ ad eius vmbriā sanabatur infirmi. maius autem est q̄ sanat vmbria q̄ fimbria. non tñ apostoli fecerunt miracula virtute propria. sed virtute xpi. et ideo ratio non procedit. ¶ Ad tertiā respōdetur etiam negando psequentiā. Et ad p̄bationē respondetur. q̄ quando aliquod particulare opus proprius est alicuius agentis. tunc per id particulare opus probatur tota virtus agentis. sicut cum ratiocinari sit proprium hominis. ostēditur aliq̄ esse homo ex hoc ipso q̄ ratiocinatur circa quodcūq̄ particulare propositū. Et similiter cū propria virtute miracula facere sit solius dei. sufficēter ostensum est xpm esse deum ex quocūq̄ miraculo. qd̄ p̄a virtute fecit.



¶ In dominica decimata prima est euāgelium. Cum intrasset iesus domū et. Luce. xiiij. Circa quod possunt disputari sequentes questionēs. ¶ Prima. vtrum appetere p̄relationem sit peccatum. ¶ Scdo. vtrum ambitio sit peccatum.





**D** primaz  
questionē sic  
pceditur. Et  
videt q̄ appe  
tere prelato  
nem vt episco  
patum sit lici  
tum ⁊ non sit  
peccatum. ¶ Primo sic. dicif. s.  
Thi. iij. Qui episcopatuū deside  
rat bonū opus desiderat. sed lici  
tum ⁊ laudabile est bonū opus  
desiderare. ergo licitū est deside  
rare prelacionē siue episcopatuū.  
¶ Scdo. sic stat⁹ episcopozū est  
perfectior q̄ status religiosozū  
sed laudabile est q̄ aliquis desi  
derat est statum religiosozū tran  
sire. ergo etiam laudabile est q̄  
aliquis appetat ad episcopatuū  
vel prelacionē pmoueri. ¶ Ter  
tio sic. facta sanctorū que in scri  
ptura narrant pponitur nobis  
in exemplū. sed legit⁹ Ysa. vj. q̄  
ysaias se obrulit ad officiiū pre  
dicationis. qd̄ precipue cōuenit  
prelatis. ergo videt q̄ appetere  
placionē siue episcopatuū sit lau  
dabile. ⁊ ita nō sit peccatū. ¶ In  
oppositū est euāgeliiū p̄sens. vbi  
dn̄s reprehēdit eos q̄ primos ac  
cubit⁹ eligebāt. Scdo est illud  
quod dicit augustinus. it. de ci  
uitate dei. Locus superior siue  
quo populus regi non potest. et  
si administrat vt decet. tamen in  
decenter appetitur. ¶ Respon  
deo dicendum in tra sanctū tho  
maz in scda scde. Cōne. clxxxv.

art. p̄mo. q̄ in episcopatu tria  
possunt cōsiderari. quozum vnu  
est principale et finale scilz epis  
copalis operatio qua vtilitati  
proximozum intendit. fm̄ illud  
Jobis vltio. Pasce oues meas.  
Aliud est altitudo gradus. quia  
episcopus siue platus sup̄ alios  
constituitur. fm̄ illud Luce. xij.  
Fidelis dispensator ⁊ prudens  
quem constituit dominus super  
familiam suam. Tertium autē  
est. q̄ consequenter se habet ad  
ista. scilicet reuerentia ⁊ honoz  
et sufficientia temporalium. fm̄  
illud. s. ad Thi. q̄nto. Qui bene  
presunt presbyteri duplici hono  
re digni habeantur. qua confide  
ratione habita respondetur per  
conclusiones. ¶ Prima est. ap  
petere episcopatum ratione hu  
iusmodi circumstantium honozū.  
scilicet reuerētie honozis ⁊ suf  
ficientie temporalium est illicituz  
ptz. qz hoc pertinet ad cupidit  
tatem vel ambitionē. Unde cō  
tra phariseos dominus ait mat  
thi. xxij. Amant primos accu  
bitus i cenis. ⁊ p̄mas cathedras  
in synagogis. salutationes in fo  
ro. ⁊ vocari ab hominib⁹ rabbi.  
¶ Secunda conclusio q̄tum ad  
secundum scilicet ad celsitudi  
nem gradus. Appetere prelato  
nem siue episcopatum est illicitū  
et peccatum. ptz quia hoc  
est presumptuosum. ptz. Nullus  
debet appetere supra suas vi  
res non sibi proportionatū. ali  
ter enim esset stultus. Oratus.



Dominica .xviij. post trinitatem.

Qui nescit campestribus abstinere ab armis sed ad episcopatum nullus est idoneus. nisi qui secundum gradum et convenientiam omnes alios excedit in conuersatione et contemplatione. ita ut in conspectu sui alij sint grex. Unde hac idoneitate de se presumere maxime superbie est. Unde dominus Matthei. xx. arguit discipulos primatum querentes dicens. Scitis quia principes gentium dominantur eorum etc. Ubi Chryso. dicit. Per hoc ostendit quod gentile est primatum capere. et sic gentium comparatione eorum alias conuertit. Tertia conclusio. Appetere primis prodesse est secundum se laudabile et virtuosum verum quia hoc prout est episcopalis actus habet annexam gradus celsitudinem. Est conclusio quarta quod videtur presumptuosum quod aliquis preesse appetat ad hoc quod subditis profit. nisi manifeste a necessitate imminere. sicut Grego. dicit in pastorali quod tunc laudabile erat episcopatum querere quando per hoc quequam dubium non erat ad supplicia grauioza puenere bene. tamen absque presumptione potest quislibet appetere talia opera facere si eum contingerit in tali officio esse. ita quod opus bonum cadat sub desiderio. non autem principatus dignitatis. Unde Chryso. dicit super Mattheum. Opus quidem desiderare bonum est. primatum autem honoris concupiscere vani

nitas est. primatus enim fugiendum se desiderat desideratum se horret. Ad rationes in oppositum. Ad primam rident. quod apostolus illud dicit ut dicit Grego. in pastore li. illo tempore quod ille qui preerat primus ad martirium ducebat. et sic mirum aderat in episcopatu quod appeti poterat nisi bonum opus. Ad secundam ridentur negando consequentiam. Et ridentur quia non est eadem ratio de statu religionis et de statu episcopali propter dominum. Primo quidem. quod ad statum episcopalem preerigitur virtus perfectio. sed ad statum religionis non preerigitur. Et huiusmodi differentie ratio est. quia secundum Dionysium synodum. Perfectio pertinet actus ad episcopum sicut ad perfectiores. Ad monachum autem passio sicut ad perfectum. Requiritur autem quod sit perfectus ad hoc quod possit alios ad perfectionem adducere. quod non preerigitur in eo qui debet ad perfectionem adduci. Et huiusmodi presumptuosum quod aliquis preesse se reputet. non autem quod alios ad perfectionem tendat. Sed quia ille qui statum religionis assumit se alijs subicit ad spiritualia capienda. et hoc custodit. In augustinus. xiiij. de ciuitate dei. Studio cognoscende veritatis nemo prohibet. quod ad laudabile pertinet oculum. sed ille qui transit ad statum episcopalem sublimatur ad hoc quod alijs prouideat et hanc sublimationem nullus sibi assumere. secundum illud ad Thimotheum. v. Nemo assumit sibi honores. sicut



qui vocatur deo. Et Chryso. dicit super Mattheum primatus ecclesie concupiscere non iustum est nec utile. quis enim sapiens vult se subicere vltro. seruituti et periculo tali. vt det rationem pro omni ecclesia. nisi forte qui non timeret dei iudicium. abutēs p̄matu ecclesiastico seculariter vt se conuertat ipsum in secula rem. Ad tertiā r̄s̄idēf. negādo cōsequentiā. Et ratio est. qz sicut dicit gregorius. in pastoralī. ysaias qui mitti voluit ante se p̄ altaris calculū purgatū vidit. ne nō purgatus adire quisq̄ sacra ministeria audeat. qz ergo valde difficile est purgatū se quēlibet posse cognoscere predicatio nis officii tutius declinatur.



**D** secundaz questionez sic p̄ceditur. et videtur qd ambitio non sit peccatum. **P**rimo sic. ambitio importat cupiditatem honoris. sed honor de se quoddam bonum est. maxime inter exteriora bona. vnde et illi qui de honore non curant vituperantur. ergo ambitio nō est peccatū sed magis aliquid laudabile. fm qd homines laudabiliter appetit. **S**ecundo sic. quilibet absqz vicio potest appetere quod sibi debetur. sed honor est premiū virtutis. s. Ethicoz. et. viij. ergo ambitio ho-

noris non est peccatū. **T**ertio illud per quod homo prouocat ad bonum et reuocat a malo nō est peccatū. sed per honorē homines prouocant ad bona facienda et mala vitanda. sicut p̄hs dicit. iij. Ethicoz. Et tullius in libro de tusculanis questionibus qd honor aliat artes. ergo ambitio nō est peccatū. **I**n oppositum est euangeliū p̄sens. in quo manifeste reprobat ambitionez honoris in hoibus. **R**̄s̄ideo dicendū. qd ambitio semp est peccatū. **I**sta conclusio primo p̄t̄ ex illo. s. 1o. 2. xij. Caritas nō est ambitiosa. non querit que sua sunt. nihil autez repugnat caritati nisi peccatū. ergo ambitio est peccatū. **P**ro qua cōclusionē plenē ostēdenda. notandū est iuxta sanctū thomam in scda sede. C. q. cxxxij. ar. s. qd honor importat quādā reuerentiā alicui exhibitā in testimoniu excellētie eius. Circa autez excellētiā hois duo sunt attendēda. **P**rimo quidem qd fm illud qd homo excellit nō habet homo a seipso. sed est quasi diuinū in eo. et ideo ex hoc nō debetur p̄ncipaliter sibi honor sed deo. **S**cdō considerandū est qd id in quo excellit datur homini a deo. vt ex eo alijs profit. **T**ripliciter ergo appetitū honoris contingit esse inordinatū. **U**no modo per hoc qd aliquis appetit testimoniu de excellentia quam nō habet. qd est appetere honorem supra suaz p̄portionē. **A**lio



dominica. xviii. post trinitatem.

modo per hoc q̄ honore sibi cupit nō referēdo in deum. ¶ Tercio modo per hoc q̄ appetit̄ ei⁹ in ipso honore quiescit nō referens honorem ad utilitatē eorū. Ambitio aut̄ importat inordinatum appetitū honoris. unde manifestū est q̄ ambitio semper sit peccatū. ¶ Ad rationes in oppositum. ¶ Ad primā r̄ndetur negando p̄nam. Et ratio est. qz appetitus boni debet regulari s̄m rationē. cuius regulā si transcedat erit vitiosus. et hoc modo vitiosum est q̄ aliq̄s appetat honore nō s̄m ordinē rationis. Si tuperatur aut̄ qui nō curant de honore. s̄m q̄ ratio dicitur. vt. s. vitent ea que sunt contraria honoris. ¶ Ad sc̄dam respōdetur negando minore. Dicimus em̄ q̄ honor non est premiū virtutis quoad ipsum virtuosum. vt sc̄ hoc pro premio expetere debeat. sed pro premio expetit beatitudinē que est finis virtutis. dicit̄ autē esse premiū virtutis ex parte aliorū qui nō habēt aliquid maius qd̄ virtuoso tribuāt q̄ honores. qui ex hoc ipso magnitudinē habet. q̄ perhibet testimoniū virtuti. unde p̄t̄ q̄ non est sufficiens premiū. vt dicit̄. iij. Ethic. ¶ Ad tertiā r̄ndetur. negando p̄nam. Et ratio est. qz sicut per appetitū honoris q̄i debito modo appetitur aliqui puocatur ad bonum et reuocant̄ a malo. ita etiā si inordinate appetat̄ potest esse homini occasio multa faciendi.

dum sc̄z non curat qualitercūq̄ honorem cōsequi possit. siue doctis siue fallacis. dicitur etiā q̄ illi qui solum p̄pter honore vel bona faciūt vel mala vitant. nō sunt virtuosī. vt p̄t̄ per philosophos. tertio ethicorū. vbi dicit̄ q̄ non sunt vere fortes qui p̄pter honorem fortia faciunt.



¶ In dominica decima octa est euangelium. Audietes pharisei. Marti. xxi. Circa qd̄ possumus disputari sequentes questiones.

¶ Primo. vtrū de caritate fuerint danda duo precepta. ¶ Secūdo. vtrū ex caritate debeat diligere primū plus q̄ seipsum. ¶ Tertio. vtrū x̄ps sufficiens probauit phariseis in se habere diuinā naturā dicens. Quomodo ergo dauid in spiritu vocat eum dominum.



¶ Prima questione sic p̄ceditur. Cō. ij. q. xliij. ar. ij. Det videtur q̄ de caritate nō fuerim danda duo precepta. ¶ Primo

sic. precepta legis ordinatur ad virtutem. sed caritas est vna v̄t̄